UCHWAŁA NR XVIII/126/16

RADY GMINY NAREWKA

z dnia 28 grudnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiazywania Problemów Społecznych Gminy Narewka na lata 2016 – 2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016, poz. 930, poz. 1583) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Narewka na lata 2016 – 2022 stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Marcin Niedźwiedź

Załącznik do Uchwały Nr XVIII /126/16
Rady Gminy Narewka
z dnia 28 grudnia 2016 roku

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY NAREWKA

NA LATA 2016 - 2022

Uzasadnienie

Podstawą prawną do opracowania strategii jest zapis art. 17 ust. 1pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej:

„do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1. opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki

i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka".

Realizacja zadań postawionych przed gminą w zakresie rozwiązywania problemów, a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych. W oparciu o diagnozę została opracowana strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej na najbliższe lata.

Strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, sadownictwo.

Dokument składa się z 3 części, wstępu i zakończenia. Przedstawiają one kolejno:

- stan aktualny sytuacji w gminie - rozdział I,
- diagnozę problemów społecznych - rozdział II,
- cele, kierunki działań, harmonogram sposoby wdrażania i monitorowania – rozdział III

O prezentowanym kształcie Strategii zdecydowała różnorodność problemów społecznych występujących w gminie, a także konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

· ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

· ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 roku;
· ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
· ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
· ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
· ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
· ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
· ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
· ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku;
· ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
· ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podejmowane przedsięwzięcia będą prowadzone w oparciu o współdziałanie podmiotów działających na terenie gminy i regionu: instytucji publicznych rządowych i samorządowych, grup nieformalnych oraz organizacji pozarządowych.

Analiza dokumentów programowych na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym, tak by wpisywać się własnymi konstrukcjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalno-prawną. Skorzystano miedzy innymi z:

- Strategii Rozwoju Kraju do 2020,
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego,
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej,
- Strategii Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020,
- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego,

- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku,
- Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej na lata 2010-2018,

I. Charakterystyka Gminy Narewka

Gmina Narewka położona jest w południowo – wschodniej części woj. Podlaskiego w odległości 65 km od m. Białystok i 20 km od miasta Hajnówka. Gmina obejmuje obszar 33.948 ha, z tego 22.747 ha (67%) przypada na lasy,
8.567 ha (25,24%) na użytki rolne (w tym 3.875 ha gruntów rolnych, 2 728ha łąk, 1 931ha pastwisk oraz 33 ha sadów). Sieć osadniczą w gminie tworzy
38 miejscowości wchodzących w skład 23 sołectw.
Gęstość zaludnienia wynosi 12 osób/km^2.

Na terenie Gminy Narewka różne formy ochrony przyrody zajmują 29.178,8 ha, tj. 85,64 % całkowitej powierzchni i zgrupowane są na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Puszczy Białowieskiej.
Na obszarze tym znajdują się:
- 4 rezerwaty przyrody, tj. Gnilec o pow. 37,21 ha, Dolina Waliczówki o pow. 44,75 ha , Siemianówka o pow. 224,6 ha - leśny i Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej o łącznej powierzchni 1.672,65 ha,
- 68 pomników przyrody,
- 4,31 ha użytków ekologicznych,
- 4.973,49 ha lasów ochronnych (wodochronne, ostoje zwierząt, lasy nasienne itp.),
- Obręb Ochronny Hwoźna Białowieskiego Parku Narodowego o pow. 4.454,06 ha.

Źródło danych : www.bip.wrotapodlasia; www.powiat.hajnowka.pl

1. DEMOGRAFIA GMINY

Gmina Narewka ma 3 768 mieszkańców, z czego 49,0% stanowią kobiety, a 51,0% mężczyźni. W latach 2002-2016 liczba mieszkańców zmalała o 9,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 45,8 lat i jest znacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz znacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

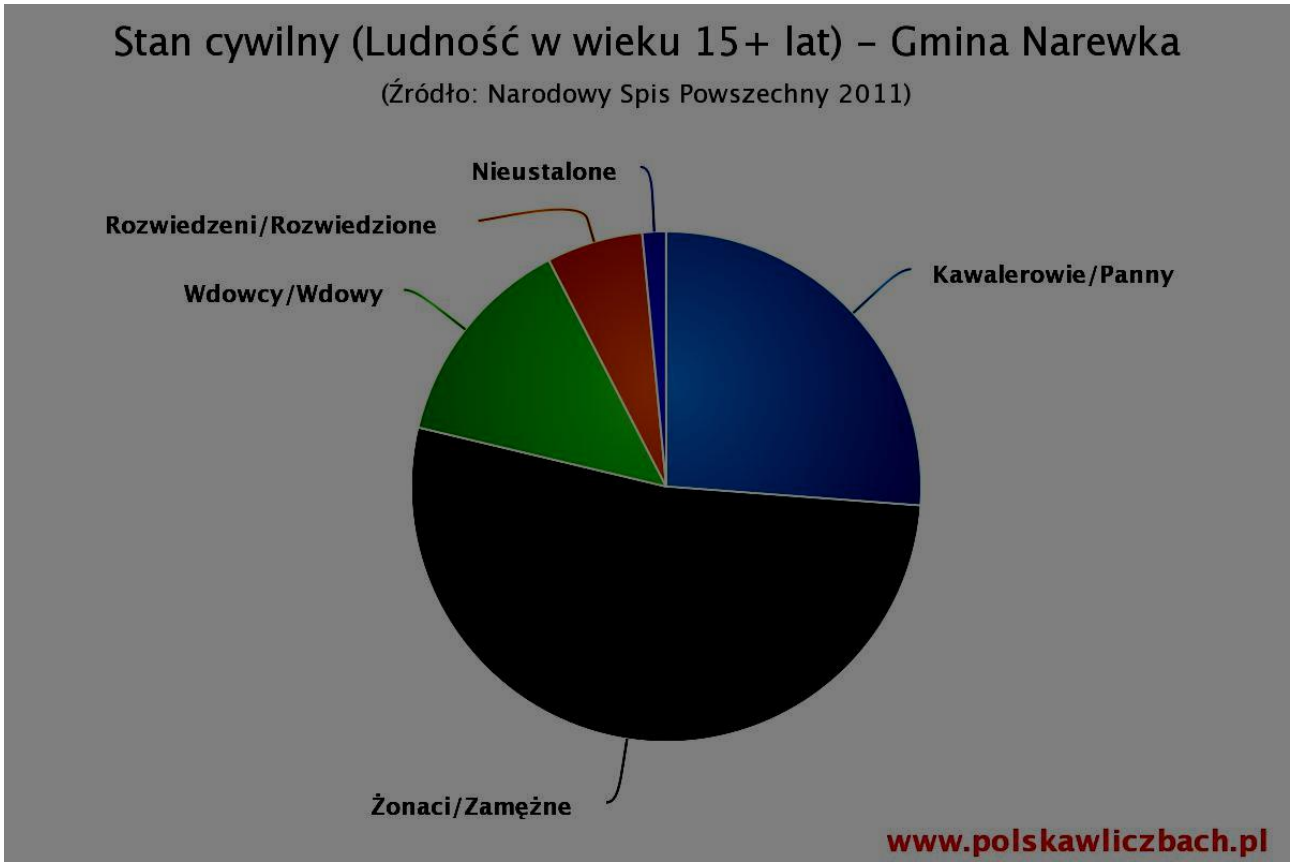

Mieszkańcy gminy Narewka zawarli w 2015 roku 23 małżeństw, co odpowiada 6,0 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,6 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

26,2% mieszkańców gminy Narewka jest stanu wolnego, 52,5% żyje w małżeństwie, 6,1% mieszkańców jest po rozwodzie, a 13,6% to wdowy/wdowcy.

Gmina Narewka ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -22. W 2015 roku zarejestrowano 44 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 36 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Narewka8.60,8% mieszkańców gminy Narewka jest w wieku produkcyjnym, 12,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 26,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Źródło danych :http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Narewka

II DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE

Dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, korzystano z informacji i statystyk jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji działających w obszarze polityki społecznej.

Tab. 1 Rodzaje przyznanej pomocy społecznej w latach 2013-2015

Rodzaj zasiłku (świadczenia, pomocy)	**Rok 2013**		**Rok 2014**		**Rok 2015**	
	Liczba osób	**Kwota**	**Liczba osób**	**Kwota**	**Liczba osób**	**Kwota**
Zasiłek stały	33	130292	53	221555	49	250829
Zasiłki okresowe	117	278956	126	304886	115	275252
Składka ZUS od zasiłków stałych	36	14510	48	18289	46	20989
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków w wyniku klęski żywiołowej lub zdarzenia losowego	x	x	x	x	x	x

Zasiłki celowe ze środków własnych gminy	32	8942	26	7330	30	10089
Program państwa w zakresie dożywiania	141	44750	119	39137	138	38612
Z tego środki własne	x	8953	x	8000	x	7742
Dom Pomocy Społecznej	3	51088	3	67721	2	47921

Źródło danych : Sprawozdania GOPS w Narewce

Liczba rodzin korzystających z pomocy w Gminie Narewka

Przyczyny korzystania z pomocy społecznej:

Tab. 2 Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych w latach 2013-2015

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki 2013	Liczka osób 2013	Wydatki 2014	Liczba osób 2014	Wydatki 2015	Liczba osób 2015
1	Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	**349359**	**284**	**273825`**	**91**	**273271**	**92**
2	Świadczenia pielęgnacyjne	**222340**	**35**	**23867**	**133**	**209600**	**176**
3	Urodzenia dziecka	2500	5	24000	24	11000	11
4	Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	24401	13	23868	156	2601	17
5	Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	**88220**	**47**	**177786**	**1162**	**165240**	**90**
	Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu	54440	29	48195	315	**191250**	104

6	niepełnosprawności przed ukończeniem 21 roku zycia						
7	Zaliczka alimentacyjna	83573	20	**94540**	**19**	**84647**	**17**

Źródło danych : Sprawozdania GOPS w Narewce

Pewien poziom bezrobocia (3-4%) jest w gospodarce nieunikniony, a nawet konieczny (umożliwia dostosowanie struktury produkcji do zmieniających się potrzeb). Nadmierne bezrobocie jest jednak zjawiskiem niekorzystnym.

2. SYTUACJA OSÓB NA RYNKU PRACY

Tab. 3 Liczba bezrobotnych w Gminie Narewka

	Liczba bezrobotnych ogółem		
	2008	**2011**	**2015**
ogółem	127	178	166
Z tego kobiety	67	95	77
Z prawem do zasiłku	23	27	26
Zwolnione z przyczyn zakładu pracy	4	7	14
Od 12 miesięcy od ukończenia nauki	10	9	2
Do 30 roku życia	x	x	40
W tym do 25 roku życia	24	30	18
Długotrwale bezrobotni	57	87	81
Powyżej 50 roku życia	36	41	57
Bez kwalifikacji zawodowych	43	64	59
Bez doświadczenia zawodowego	40	48	30

niepełnosprawni	7	11	14	
Poszukujący pracy	4	4	7	

Źródło danych. Na podstawie danych z PUP Hajnówka

Analizując liczbę bezrobotnych ze względu na przyczynę zarejestrowania należy podkreślić, że największą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne, tj. (48%), osoby bez kwalifikacji zawodowych tj. (35 %) oraz powyżej 50 roku życia, tj. (34 %).

Tab.4 Segmentacja bezrobotnych według wykształcenia

Wykształcenie	**Liczba bezrobotnych ogółem 2008**	**2011**	**2015**
wyższe i wyższe zawodowe	8	21	13
Policealne i średnie zawodowe	26	36	30
Średnie ogólnokształcące	16	14	20
Zasadnicze	33	47	47

zawodowe			
Gimnazjalne i poniżej	44	60	56
Razem:	127	178	166

Źródło danych : Na podstawie danych z PUP Hajnówka

Z danych tabeli wynika, iż największą grupą bezrobotnych 56 osób pozostających bez pracy są osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne i poniżej .

Tab. 5 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci

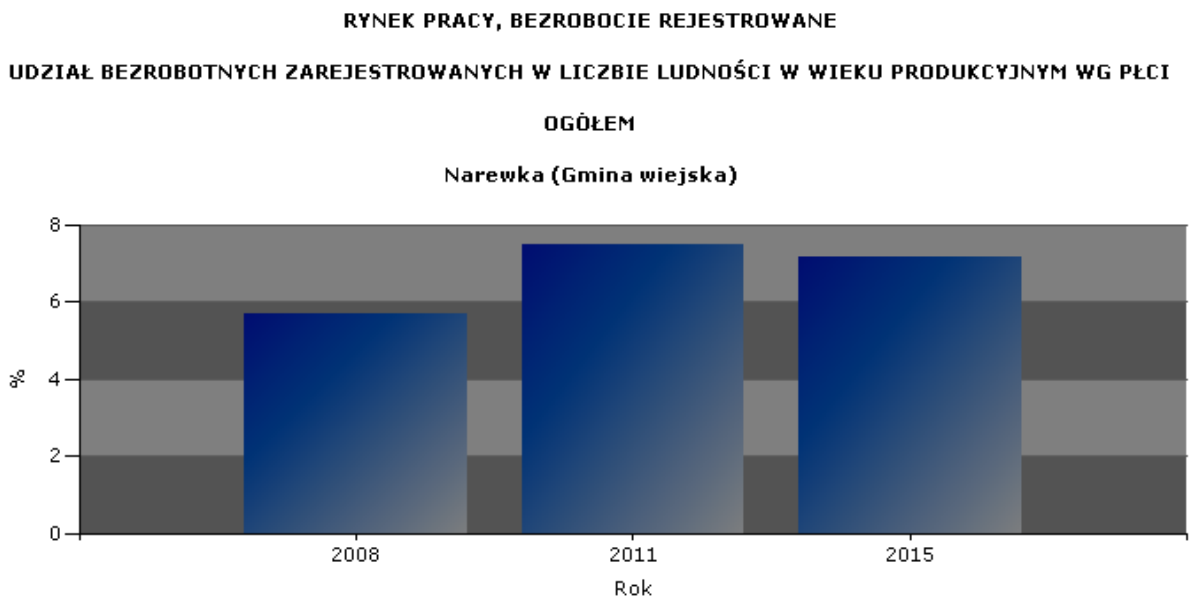

	2008	2011	2015
Ogółem %	5,70%	7,5	7,2
mężczyźni	4,7	6,1	6,6
kobiety	7,1	9,4	8

Z danych tabeli wynika, iż największą grupą bezrobotnych w wieku produkcyjnym wg płci w Gminie Narewka stanowią kobiety.

3. SYSTEM OPIEKI ZDROWOTNEJ. W TYM UZALEŻNIENIA

Tab. 6 Pracujący w Gminie Narewka wg płci

	2008	2011	2015
ogółem	673	772	628
Mężczyźni	399	480	431
kobiety	274	292	197

Źródło danych : platforma analityczna SWAD - swaid.stat.gov.pl

Pracujący ogółem na 1000 ludności w 2008 -177 osób , w 2011 -199 osób , w 2015 – 165 osób.

Na terenie Gminy Narewka znajduje się Gminny Ośrodek Zdrowia – poradnia ogólna – 2 lekarzy, 2 – pielęgniarki, 1 – pielęgniarka środowiskowa, 1 – położna środowiskowa, Poradnia Stomatologiczna, oraz Poradnia Rehabilitacyjna .

Tab. 7 Podstawowa opieka zdrowotna porady ogółem

Porady	2008	2011	2015
Ogółem	13069	14042	11829

W 2015 roku udzielono 12023 porad lekarskich .

W 2013 roku 47,7% zgonów w gminie Narewka spowodowanych było chorobami

układu krążenia, przyczyną 21,4% zgonów w gminie Narewka były nowotwory, a 6,4% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Narewka przypada 12.34 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa podlaskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju.

Źródło danych: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Narewka

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Narewce prowadzi następujące działania :

2013

Punkt konsultacyjny :

- Terapeuta w ciągu roku odbył 49 dyżurów, podczas których udzielił ogółem 136 porad osobom uzależnionym i 34 porady członkom ich rodzin. 41 uczniów Publicznego Gimnazjum w Narewce wzięło udział w prelekcji na temat szkodliwości wynikających z nadużywania alkoholu.
- Psycholog udzieliła pomocy 56 osobom w wymiarze 60 spotkań oraz przeprowadziła 75 godzin terapii indywidualnej, udzieliła konsultacji rodzinnych/małżeńskich w wymiarze 2 sesji.

Do komisji wpłynęło 11 wniosków w celu podjęcia działań przewidzianych w ustawie o przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

- 1 osoba została skierowana do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w Bielsku Podlaskim z wnioskiem o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
- Dofinansowano projekt prozdrowotny „Recepta na zdrowie” w ramach ogólnopolskiego Programu „Trzymaj formę” realizowanym przez Zespół Szkół w Narewce.
- Dofinansowano Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Narewkowskiej przy organizacji Choinki Noworocznej dla dzieci z ubogich rodzin z terenu Gminy Narewka. 34 dzieci otrzymało paczki zawierające artykuły spożywcze, zabawki,

książki, przybory szkolne i przybory do higieny codziennej. Podczas zabawy choinkowej były organizowane konkursy o tematyce antyalkoholowej.

- W Świetlicy Środowiskowej w Narewce w okresie wakacji zostały zrealizowane zajęcia profilaktyczno – rekreacyjno - kulinarne pod nazwą „Bezpieczne wakacje to wakacje bez używek", podczas których był realizowany program profilaktyczny oraz zajęcia plastyczne i kulinarne.
- Dofinansowano „Turniej sołectw" organizowany przez GOK . W imprezie udział wzięło 6 sołectw. W czasie trwania turnieju na wyznaczonym stanowisku można było zapoznać się z ulotkami i broszurami o tematyce profilaktycznej.
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy z siedzibą w Narewce organizował spotkania integracyjne z elementami edukacji antyalkoholowej pod nazwą „Trzymaj formę, dbaj o zdrowie i nie nadużywaj trunków. Poznasz smak radości życia i zaznasz szacunku". Spotkania, w których udział brało 45 osób, odbywały się cyklicznie 6 razy.

2014r.

Punkt Konsultacyjny :

- Terapeuta w ciągu roku odbył 49 dyżurów, podczas, których na stałe pracował z 6 osobami uzależnionymi i 4 członkami rodzin. Łącznie terapeuta udzielił 162 konsultacji i porad. W dniu 8 maja 2014r. terapeuta przeprowadził 1 prelekcję na temat szkodliwości wynikających z nadużywania alkoholu, w której uczestniczyło 38 uczniów . Terapeuta przeprowadził szkolenie członków Komisji.
- Psycholog świadczyła pomoc w charakterze konsultacji specjalistycznych, poradnictwa psychologicznego, psychoterapii, konsultacji rodzinnych. Z różnych form stałej pomocy psychologicznej skorzystało ok. 50 osób. Psycholog udzieliła pomocy osobom w wymiarze 55 godzin oraz przeprowadziła sesje terapeutyczne terapii indywidualnej dzieci i osób dorosłych w wymiarze 85 godzin.

Do komisji wpłynęło 9 wniosków w celu podjęcia działań przewidzianych w ustawie o przeciwdziałaniu alkoholizmowi: 1 osoba została skierowana do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w Bielsku Podlaskim z wnioskiem o zastosowanie

obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

- Dofinansowano projekt prozdrowotny „Recepta na zdrowie” w ramach ogólnopolskiego Programu „Trzymaj formę” realizowanym przez Zespół Szkół w Narewce.
- Dofinansowano Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Narewkowskiej przy organizacji Choinki Noworocznej dla dzieci z ubogich rodzin z terenu Gminy Narewka. 43 dzieci otrzymało paczki zawierające artykuły spożywcze, zabawki, książki, przybory szkolne i przybory do higieny codziennej. Podczas zabawy choinkowej były organizowane konkursy o tematyce antyalkoholowe.
- W Świetlicy Środowiskowej w Narewce w okresie wakacji zostały zrealizowane zajęcia wakacyjne pod nazwą „Wakacje bez używek bezpieczne na drodze i na wodzie”, podczas których był realizowany program profilaktyczny oraz zajęcia plastyczne.
- Dofinansowano „Turniej sołectw” organizowany przez GOK . W imprezie udział wzięło 6 sołectw.
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy z siedzibą w Narewce realizował spotkania integracyjne z elementami edukacji antyalkoholowej pod nazwą „Trzymaj formę, dbaj o zdrowie i nie nadużywaj trunków. Poznasz smak radości życia i zaznasz szacunku”. Spotkania, w których udział brało 45 osób, odbywały się cyklicznie 6 razy.

2015

Punkt Konsultacyjny dla osób i rodzin z problemem alkoholowych:

- Terapeuta w ciągu roku odbył 49 dyżurów, podczas, których na stałe pracował z 6 osobami uzależnionymi i 4 członkami rodzin oraz przeprowadził rozmowy z 3 innymi osobami. Łącznie terapeuta udzielił 104 konsultacje i porady. Terapeuta przeprowadził 1 prelekcję na temat szkodliwości wynikających z nadużywania alkoholu, w której uczestniczyło 38 uczniów Szkoły Podstawowej w Narewce .
- Psycholog świadczyła pomoc w charakterze konsultacji specjalistycznych,

poradnictwa psychologicznego, psychoterapii, konsultacji rodzinnych. Z różnych form stałej pomocy psychologicznej skorzystało ok. 50 osób. Psycholog udzieliła pomocy psychologicznej indywidualnym osobom, również dzieciom i ich rodzicom w formie specjalistycznych konsultacji, poradnictwa, interwencji kryzysowej w wymiarze ok. 75 godzin oraz przeprowadziła sesje terapeutyczne terapii indywidualnej dzieci i osób dorosłych w wymiarze 100 godzin. Prowadziła konsultacje rodzinne z udziałem rodziców i dzieci – 3 rodziny i 4 konsultacje. Prowadziła terapię pary - 5 sesji. W okresie wakacyjnym przygotowywała i prowadziła warsztaty profilaktyczne dla dzieci w świetlicach w Siemianówce, Narewce i w Lewkowie Starym.

Do komisji wpłynęło 8 wniosków w celu podjęcia działań przewidzianych w ustawie o przeciwdziałaniu alkoholizmowi: 1 osoba poddała się dobrowolnemu leczeniu odwykowemu i odbyła pełną terapię w Szpitalu Psychiatrycznym w Choroszczy

- 3 osoby zostały skierowane do Sądu Rodzinnego i Nieletnich w Bielsku Podlaskim z wnioskiem o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
- Dofinansowano projekt prozdrowotny „Recepta na zdrowie" w ramach ogólnopolskiego Programu „Trzymaj formę" realizowanym przez Zespół Szkół w Narewce. W programie brali udział uczniowie Szkoły Podstawowej w Narewce- 42 uczniów. W realizację projektu byli również zaangażowani nauczyciele oraz rodzice.
- Dofinansowano Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Narewkowskiej przy organizacji Choinki Noworocznej dla dzieci z ubogich rodzin z terenu Gminy Narewka , w której udział wzięły dzieci z rodzin ubogich i zagrożonych patologią 41 dzieci otrzymało paczki zawierające artykuły spożywcze, zabawki, książki, przybory szkolne i przybory do higieny codziennej. Podczas zabawy choinkowej były organizowane konkursy o tematyce antyalkoholowej.
- W Świetlicy Środowiskowej w Narewce w okresie wakacji zostały

zrealizowane zajęcia wakacyjne pod nazwą „Zachowaj trzeźwy umysł i dobrze się baw”.

- W Świetlicy Samorządowej w Lewkowie Starym zrealizowano zajęcia wakacyjne pod hasłem „Żyję zdrowo- używkom mówię nie”.
- Dofinansowano „Turniej sołectw” organizowany przez GOK. W imprezie udział wzięło 6 sołectw. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy z siedzibą w Narewce realizował spotkania integracyjne z elementami edukacji antyalkoholowej pod nazwą „Kto o swoje zdrowie dba, ten we wszystkim umiar ma”. Spotkania, w których udział brało 58 osób, odbywały się cyklicznie.

Źródło danych: Na podstawie danych ze Sprawozdania działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych.

4. SYSTEM OPIEKI NAD OSOBAMI STARSZYMI I NIEPEŁNOSPRAWNYMI

Na terenie Gminy Narewka **26,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym**. Proces starzenia się mieszkańców wymaga podjęcia działań mających na celu sprostanie wymogom pełnienia funkcji opiekuńczych nad osobami starszymi. Opieka nad ludźmi starszymi, szczególnie cierpiącymi na choroby wieku starczego lub niepełnosprawnymi sprawuje najczęściej rodzina. Obciążenia rodziny związane z tą opieką, jeżeli nie są rozłożone pomiędzy kilka osób, bywają niezwykle uciążliwe i wymagają wsparcia ze strony innych osób bądź instytucji.

Wsparcie instytucjonalne może przybierać różne formy,

takie jak np.: usługi opiekuńcze. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu

codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Usługi świadczone są w miejscu zamieszkania klientów potrzebujących

pomocy przez opiekunki zatrudnione w tutejszym Ośrodku Pomocy Społecznej:
Z pomocy w usługach opiekuńczych korzystało:

w 2013r. - 16 osób

w 2014r. - 17 osób

w 2015r. - 16 osób

5. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Brak bezpieczeństwa wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia. Występują jednak miejsca, które wymagają wzmożonej interwencji służb policyjnych. Obsługę gminy Narewka zapewnia Posterunek Policji w Narewce (KPP w Hajnówce). Wg danych Posterunku Policji w Narewce w latach 2013-2016 odnotowano:

2013

- 20 postępowań z art 178a§1 kk i 2kk - prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości,
- 1 – postępowanie art.63 o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 4 wnioski o leczenie odwykowe osób nadużywających alkoholu,
- 2 osoby pouczono,
- 16 osób przewieziono i osadzono w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych w Komendzie Powiatowej Policji w Hajnówce do wytrzeźwienia , 6 osób będących pod wpływem alkoholu przewieziono do miejsca zamieszkania i przekazano rodzinie,
-167 przeprowadzono interwencji, podczas których sporządzono 19 wniosków o ukaranie do sądu, 49 osób pouczono,
- 10 Niebieskich Kart w związku z przemocą w rodzinie,

2014

- 16 postępowań przygotowawczych z art. 178a§1 i 2 kk wobec osób dorosłych (prowadzenie pojazdów w stanie po spożyciu alkoholu),
- 6 postępowań wyjaśniających w sprawach z art. 87 § 1 kw- prowadzenie pojazdu w stanie po spożyciu alkoholu,
- 7 interwencji wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych – sporządzono 2 wnioski o ukaranie do Sądu, 12 osób ukarano mandatem karnym, 6 osób pouczono,
- prowadzono 11 Niebieskich Kart w związku z przemocą w rodzinie, 5 osób osadzono w PDOZ KPP Hajnówka do wytrzeźwienia i przeprowadzono
2 postępowania z art. 207 § 1 kk w sprawie znęcania się nad rodziną. Obie sprawy zakończone aktem oskarżenia,
- 9 osób przewieziono do wytrzeźwienia w KPP Hajnówka, a 3 osoby odwieziono do domu, przeprowadzono 49 interwencji domowych i publicznych , gdzie uczestnikami były osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu,
- sporządzono 5 wniosków o pomoc w skierowaniu osób na leczenie odwykowe,
- 10 Niebieskich Kart w związku z przemocą w rodzinie,

2015

-16 postępowań z art 178a§1 kk- prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości
- 6 postępowań wyjaśniających z art. 87 § 1 kw – prowadzenie pojazdu w stanie po spożyciu alkoholu,
- 7 interwencji w sprawie spożywania alkoholu w miejscach publicznych,
- 9 osób przewieziono do wytrzeźwienia w KPP Hajnówka, 3 odwieziono do domu,
- 49 interwencji domowych i publicznych,
- 5 wniosków o skierowanie na leczenie odwykowe,
- 11 Niebieskich Kart w związku z przemocą w rodzinie,

2016

Przeprowadzono 60 postępowań przygotowawczych w tym:
- 14 postępowań z art 178a§1 kk- prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości,
- 14 postępowań z art. 278 i 279 kk- kradzież i kradzież z włamaniem,
- 2 postępowania z art. 288kk- zniszczenie mienia,
- 2 postępowania z art. 207§1 kk- znęcanie się,
- 6 postępowań z art. 157§ 1kk- oszustwo,
- 4 postępowania z art.157§ 1kk- uszkodzenie ciała,
- 4 postępowania z art. 177kk- wypadek w ruchu drogowym,
- 5 postępowań z art. 244kk – niestosowanie się do zakazu sądowego,
- 9 postępowań – inne

-37 przeprowadzono postępowań sprawdzających z czego 22 zakończono odmową wszczęcia dochodzenia,
- 239 przeprowadzono postępowań wyjaśniających w sprawach o wykroczenie - (200 postępowań z fotoradarów- czynności zlecone),
- 257 interwencji na podległym terenie , z czego 226 interwencji przeprowadzonych przez PP Narewka podczas których :
- 608 osób wylegitymowano,
- 214 osób pouczono,
- 12 osób przewieziono i osadzono w PDOZ KPP do wytrzeźwienia lub do sprawy,
- 4 osoby odwieziono do miejsca zamieszkania i przekazano rodzinie,
- 1 osobę przekazano do szpitala,
- 25 wydanych mandatów karnych,
- 37 przeprowadzono spotkań edukacyjnych z młodzieżą i mieszkańcami gm. Narewka,
- 8 Niebieskich Kart w związku z przemocą w rodzinie,]

6. EDUKACJA

701 mieszkańców gminy Narewka jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 306 kobiet oraz 395 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 14,1% ludności posiada wykształcenie wyższe, 3,2% wykształcenie policealne, 11,6% średnie ogólnokształcące, a 18,3% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 17,2% mieszkańców gminy Narewka, gimnazjalnym 4,8%, natomiast 25,0% podstawowym ukończonym. 5,8% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Źródło danych: **http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Narewka**

Na terenie Gminy znajduje się Zespół Szkół w Narewce, gdzie mieści się Klub Przedszkolaka, Oddział Przedszkolny, Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum Publiczne.

Tab. 8 Liczba dzieci uczęszczających do Zespołu Szkół w Narewce .

Rok szkolny	Punkt Przedszkolny	Oddział Przedszkolny	Nauczanie zintegrowane	Szkoła Podstawowa	Gimnazjum Publiczne	Razem	Dzieci dojeżdżające
2016/2017	61	26	63	68	66	284	128
2015/2016	37	24	77	70	64	272	132
2014/2015	37	23	78	70	64	272	143

III. OBSZARY, PROGNOZY I CELE STRATEGICZNE

Analizując zebrane dane oraz biorąc pod uwagę Program Rozwoju Gminy Narewka na lata 2015-2020 należy zauważyć następujące najważniejsze problemy :

- Bezrobocie wśród kobiet
- Brak miejsc przeznaczonych dla osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych

 Zła infrastruktura drogowa

 Rosnące bezrobocie, szczególnie wśród młodych

 Słaba motywacja ludności do formalizowania swojej działalności

 Brak miejsc dla osób starszych (domy opieki, hospicja)

 Starzenie się społeczeństwa, odpływ młodzieży z terenu gminy

 Możliwości budżetu gminy

 Niedostateczny przepływ informacji wśród mieszkańców

Przygotowane wnioski, prognozy i potrzeby prezentowane przez instytucje społeczne

i organizacje z terenu gminy poddano wnikliwej analizie. W ten sposób opracowano **obszary i prognozy zmian społecznych,** które powinny stać się celami strategicznymi działań samorządu oraz całej społeczności lokalnej gminy Narewka na lata 2016-2022. Są to :

I: WSPIERANIE RODZINY, SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I WSPARCIE OSÓB STARSZYCH NIEPEŁNOSPRAWNYCH

II : ROZWÓJ RYNKU PRACY I POMOCY OSOBOM BEZROBOTNYM

III: ROZWÓJ KULTURY , EDUKACJI I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

CEL STRATEGICZNY I: WSPIERANIE RODZINY, SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I WSPARCIE OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH

związany jest z trudnościami w funkcjonowaniu rodzin, alienacją i dominującym złym stanem zdrowia wśród osób starszych,negatywną tendencją demografii.

CEL STRATEGICZNY II : ROZWÓJ RYNKU PRACY I POMOCY OSOBOM BEZROBOTNYM

ma sprzyjać lokalnej gospodarce w odpowiedzi na trudności osób długotrwale

bezrobotnych oraz bezrobocie osób młodych.

CEL STRATEGICZNY III: ROZWÓJ KULTURY, EDUKACJI I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

powstał w oparciu o potrzeby działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci, młodzieży, rodzin i osób starszych, niewystarczającą infrastrukturę organizacji społecznych rozwiązujących problemy społeczne i integrujące mieszkańców.

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy za 10-12 lat, do roku 2022. Została więc zdefiniowana jako pozytywne wyobrażenie przyszłości.

WIZJA:

GMINA NAREWKA

OTWARTA NA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ SPOŁECZNA I EKONOMICZNĄ

GDZIE MIESZKAŃCY ŚWIADOMIE KORZYSTAJĄ Z WŁASNEGO DZIEDZICTWA

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w Gminie Narewka. Podstawowym zadaniem aktywnej i skutecznej polityki lokalnej jest zapewnienie odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania osób i rodzin .

Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu

poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

Realizacja celów zawartych w strategii możliwa będzie poprzez realizację wypracowanych kierunków działań, opracowanie, wdrażanie i monitorowanie tworzonych harmonogramów roboczych, projektów i programów celowych.

CEL I : WSPIERANIE RODZINY, SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I WSPARCIE OSÓB STARSZYCH ,NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Kierunki działania:

1. Promowanie roli i funkcji rodziny.
2. Promocja dobrych praktyk na rzecz rodzin i dobrych wzorców wychowania.
3. Organizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych dla rodzin, młodzieży, rodziców.
4. Wspieranie i organizowanie edukacji i poradnictwa małżeńskiego, specjalistycznego i rodzinnego.
5. Edukacja rodziców poprzez pracę socjalną, asystenturę rodziny.
6. Kontynuacja prowadzenia dla dzieci programu dożywiania, stypendiów socjalnych.
7. Kontynuacja prowadzenia punktu konsultacyjnego dla mieszkańców.
8. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Programu Wspierania Rodziny
9. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla młodzieży.
10. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.
11. Współdziałanie z ngo, kościołem i instytucjami na rzecz ubóstwa.
12. Koordynowanie prac LZI oraz grup roboczych dotyczących przemocy.

13. Rozwijanie systemu pomocy/usług osobom starym, chorym i niepełnoprawnym w ich środowisku zamieszkania:
- rozwój usług opiekuńczych, dzienny dom pobytu osób starszych .
14. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii.

CEL STRATEGICZNY II : ROZWÓJ RYNKU PRACY I POMOCY OSOBOM BEZROBOTNYM

Kierunki działania:

1. Pozyskiwanie funduszy na aktywizację grup znajdujących się w szczególnie trudnym położeniu na rynku pracy.
2. Rozwój ekonomii społecznej w obszarze turystyki, agroturystyki i ekologii .
3. Umożliwienie odbywania staży na terenie gminy osobom młodym.
4. Wsparcie osób bez pracy poprzez aktywną integrację.
5. Prowadzenie prac społecznie użytecznych, robót interwencyjnych, staży i kontraktów socjalnych dla osób nieaktywnych.
6. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.

CEL STRATEGICZNY III: ROZWÓJ KULTURY, EDUKACJI I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Kierunki działania:

1. Rozwój turystyki, agroturystyki i inicjatyw ekologicznych.
2. Wzbogacanie działalności o wspólne inicjatywy z lokalnymi stowarzyszeniami oraz organizacjami.

3. Rozwój obiektów sportowych.
4. Inicjowanie i rozwój form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego;współorganizowanie i promowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, konkursów.
5. Wykorzystywanie różnorodnych form komunikacji ze społecznością w celu efektywnego wykorzystania obiektów sportowych– ogłoszenia i informacje w gazetach lokalnych, Internecie, w tym strony urzędu i ngo, spotkania/warsztaty ze społecznością.
6. Wykorzystanie nowego okresu programowania EFS do realizacji lokalnych usług, rozwoju organizacji, grup.

Wszystkie zaplanowane kierunki będą wdrażane w najbliższych latach w formie zadań zleconych organizacjom, samodzielnie realizowanych przez samorząd lub jednostki organizacyjne gminy.

HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII NA LATA 2016-2018

CEL STRATEGICZNY I : WSPIERANIE RODZINY, SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM I WSPARCIE OSÓB STARSZYCH ,NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Lp	Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy	Plany finansowe
4, 5, 6, 7, 8,	Wspieranie i organizowanie edukacji i poradnictwa małżeńskiego, pecjalistycznego i rodzinnego Edukacja rodziców poprzez pracę socjalną, asystenturę rodziny.. Kontynuacja prowadzenia dla	Osoby , rodziny korzystające z usług psychologa działania podejmowane przez Asystenta Rodziny Realizacja: a) stypendiów socjalnych dla około 30 dzieci b) prowadzenie zajęć pozalekcyjnych,	Samorząd gminy, instytucje pomocowe, GOPS, szkoły, organizacje pozarządowe	Budżet samorządu gminy, GOPS, MPiPS - zadania zlecone, środki

9, 10 12 13 14	dzieci programu dożywiania, stypendiów socjalnych..Kontynuacja prowadzenia punktu konsultacyjnego dla mieszkańców..Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Programu Wspierania Rodziny Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla młodzieży.. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie. Kontynuacja usług opiekuńczych, Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	rozwijających umiejętności i zdolności w szkołach i placówkach c) zawieranie partnerstw z organizacjami działającymi na rzecz rodzin i dzieci w gminie. Koordynowanie prac LZI oraz grup roboczych dotyczących przemocy. Cykliczne, minimum raz w kwartale spotkania LZI.	i kościelne Policja, Sąd, poradnie, lokalny zespół interdyscyplinarny	pomocowe, w tym EFS, środki ngo, GKRPA, środki zewnętrzne

CEL STRATEGICZNY II : ROZWÓJ RYNKU PRACY I POMOCY OSOBOM BEZROBOTNYM

Lp	Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy	Plany finansowe

3, 4, 5, 6	Umożliwienie odbywania staży na terenie gminy osobom młodym. Wsparcie osób bez pracy poprzez aktywną integrację. Prowadzenie prac społecznie użytecznych, robót interwencyjnych, staży i kontraktów socjalnych dla osób nieaktywnych Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia.	Prowadzenie w latach 2016-2018 : a) prac społecznie użytecznych, b) robót interwencyjnych, c) staży i kontraktów socjalnych dla osób nieaktywnych Realizacja pomocy aktywnej integracji . Stałe spotkania i przekazywanie pisemnie i ustnie informacji o miejscach pracy, programach i projektach na rzecz różnorodnych grup w sytuacji szczególnej na rynku pracy.	samorząd gminy, instytucje pomocowe, GOPS, szkoły, organizacje pozarządowe i kościelne	Budżet samorządu gminy, GOPS, MPiPS - zadania zlecone, środki pomocowe

CEL STRATEGICZNY III: ROZWÓJ KULTURY, EDUKACJI I KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Lp.	Kierunki działań	Wskaźniki	Realizatorzy	Plany finansowe
3, 4	Rozwój obiektów sportowych. Inicjowanie i rozwój form integracji rodzin ze społecznością lokalną – wspieranie wypoczynku rodzinnego;współorganizowanie i promowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, konkursów	Planowanie i realizacja wydarzeń i rocznic zgodnie z kalendarzem gminnym	Urząd Gminy, ośrodki sportu i kultury, ngo, grupy nieformalne	Budżet samorządu gminy, MkiDZN zadanie dotacyjne, środki zewnętrzne, w tym EFS

Programy realizujące strategię

Realizacja Strategii odbywać się będzie również poprzez wdrażanie Lokalnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Narewka, System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, pracę Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, które stanowią odrębne dokumenty.

8. Wdrażanie i zarządzanie strategią

System zarządzania realizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych tworzą powiązane ze sobą podmioty zarządzające realizacją strategii:

Wójt Gminy Narewka– odpowiedzialny za wdrażanie strategii

Rada Gminy - pełni bieżący nadzór nad realizacją strategii czuwa, aby przy tworzeniu budżetu gminy uwzględniany był roczny plan realizacji strategii, prowadzi akcję informacyjną i promocyjną, uchwala zmiany w strategii.

Koordynator wdrażania strategii- kierownik/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

- zapewnia, aby każdy z zespołu roboczego posiadał aktualną wersję strategii oraz roczny plan realizacji strategii,
- gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
- prowadzi monitoring realizacji strategii,
- współorganizuje raz w roku spotkania zespołu roboczego w miesiącu październik raz na 2 lata, po każdym ze spotkań opracowuje raport z realizacji strategii (który następnie szeroko upowszechnia),

- przedkłada raport podczas sesji Rady Gminy w przeciągu 2 m-cy,
- opracowuje wraz z zespołem roboczym plan działania ,
- przedkłada plan działania do zatwierdzenia,

Zapewnienie spójności strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Podmioty zarządzające i realizujące zadania strategiczne powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy Strategii były uwzględniane w innych dokumentach strategicznych gminy, np. dla zgodności celów GSRPS wprowadzić je do Strategii Rozwoju Gminy oraz innych dokumentów. W przypadku aktualizacji pozostałych dokumentów strategicznych stosowne zmiany winny być uwzględniane również w niniejszej strategii.

System aktualizacji strategii zakłada wprowadzanie zmian w dokumencie strategicznym. Zmiany będą proponowane przez Koordynatora, opiniowane przez zespół roboczy i zatwierdzane przez Radę Gminy na początku roku.

System aktualizacji strategii

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie, co 2 lata poddawana przeglądowi oraz aktualizacji. System ten jest odmienny dla części dokumentu określającej wizję rozwoju i cele strategii (główne i szczegółowe) oraz dla części programowej (programy realizacyjne oraz zadania),
- część „strategiczna" (wizje, cele strategiczne i szczegółowe rozwoju) będzie poddawana **przeglądowi oraz aktualizacji** raz na 4 lata,
- część „programowa" (działania/zadania i harmonogram) będzie poddawana **przeglądowi i aktualizacji co 2 lata w formie planu działania na kolejne 2 lata – zadanie to odbywać się będzie pod koniec roku kalendarzowego,**
- po wprowadzeniu zmian w strategii Koordynator wdrażania strategii zobowiązany jest dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji strategii.

Odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz dostosowanie wszystkich planów i programów do jej ustaleń jest Wójt Gminy.

8.1 Monitoring

Najlepszym kryterium monitoringu i ewaluacji strategii będą zmiany w zmniejszeniu eskalacji problemu lub całkowitym jego wyeliminowaniu oraz w zachowaniu beneficjenta.

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą źródła statystyki państwowej (GUS) na poziomie Gminy. Poza tym bazę tą będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i grup środowiskowych biorących udział w programach związanych z poszczególnymi celami realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Narewka.

Częstotliwość pomiaru, a także raporty wskaźników ustalane będą w zależności od ich kategorii i czasowej możliwości realizacji.

Przedsięwzięcia z zakresu realizacji Strategii monitorowane i koordynowane będą przez GOPS.

Ocena realizacji Strategii odbywać się będzie pod kątem:

- stopnia realizacji założeń oraz celów;
- efektywności, rzetelności i jakości realizowanych w jej ramach zadań.

Sprawozdanie z realizacji Strategii będzie przedstawiane, co 2 lata.

Podsumowanie

Przyjmuje się następujące formy instytucjonalne zapewniające odpowiedni program wdrażania i monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

- nadzór nad sprawną realizacją Strategii będzie sprawował Wójt Gminy

- społeczny nadzór nad wdrażaniem strategii będzie sprawować zespół roboczy/ds. aktualizacji
- Koordynacją działań na rzecz realizacji Strategii zajmował się będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.